

IZHAJA VSAKI DAN

vedi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šteje, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Navežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje, po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka sadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 20, pol leta 12 K.

Vsi denari naj se pošiljajo na uradno pošto v Trstu. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFANO GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 847-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministerski predsednik dr. Wekerle v Išli.

ISL 6. — Cesar je danes predpoludne vsprejel v avdienci ministerskega predsednika dr. Wekerle.

ISL 6. Avdienca dr. Wekerle pri cesarju je trajala uro in pol. Dr. Wekerle je bil ob 2. uri in pol na obedu v cesarskem dvorcu.

ISL 6. Ministerski predsednik dr. Wekerle je ob 5. uri popoldne odpotoval v Gmunden.

Izlet slovenskih kmetovalcev na Češkem.

PRAGA 6. Poučni izlet slovenskih agrarcev šteje nad 60 udeležencev. Vodja izleta je Skalický. Slovenci so bili v Budejovicah, Pstinnu, Hlábku, Zlati včeraj in predvčerajšnjem navdušeno sprejeti. Nad vse prisrčen je bil pozdrav in sprejem v staroslavnem busitskem Taboru. Navdušenje bratov Čehov veličansko, pogoščenje prav bratovsko. Sprejeli so Slovence zastopniki mesta, akademije, razni poslanci in zastopniki najvažnejših gospodarskih in kulturnih zavodov. Danes zvečer so Slovenci došli v slovensko zlato Prago. Izlet nad vse podučljiv, prinesemo mnogo vrednih, praktičnih naukov, ki je bodemo skušali porabiti v domovini v prid našega narodnogospodarskega napredka. Jutri se prične ogledovanje Prage, razstave in drugih čeških znamenitosti. Vreme ugodno, razpoloženje izborna. (Po. Sl. N.)

Srbaka skupščina.

BELGRAD 6. Na dnevnem redu se nahaja zakonski načrt glede trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko. Finančni minister dr. Popović je v dolgem govoru priporočal zbornici, naj trgovinsko pogodbo vsprejme.

Požar.

DONAUESCHINGEN 6. Takaj je pogorelo okoli 130 hč. 400 rodbin je brez domovja. Zgorelo je tudi mnogo poljstva. Do 8. ure zjutraj je bilo možno ogenj emetiti, kar se je poglavito zahvaliti delu. Pomočarili ni nihče.

Mladoeiptovska stranka.

KAIRO 6. Po vzoru Mladoturkov so tukaj kakor podružnico narodne stranke ustanovili mladoeiptovsko stranko.

Iz Portugalske.

LIZBONA 9. V gospodski zbornici je bivši finančni minister Dunha izjavil, da je dovolil kraljevi hiši predjem 120 kontov, kraljici-vdovi Mariji Piji pa predjem 95 kontov. Priznava se krivim in se podvrže vsem posledicam tega čina.

Kongres zgodovinarjev.

BEROLIN 6. Danes je bil v filharmonijskih dvorani odprt mednarodni kongres za zgodovinske vede. Predsednikom kongresa je bil izvoljen profesor Koser. Ameriški poslanik Hill je imel predavanje o etičnem pomenu zgodovine.

BEROLIN 6. Častnima predsednikoma kongresa zgodovinarjev sta bila med drugimi izvoljena: vseučilišni profesor, dvorni svetnik pl. Fezerpataky (Budimpešta) in vseučilišni profesor Imhof (Dunaj).

PODLISTEK.

† Janez Jesenko.

(Njegovo življenje in delovanje).

Spisal pokojnikov prijatelj.

Pod št. 3) imenovani „Prirodnoznanstvi zemljepis“ obsega in ima ogromno gradivo, ki so jo učenjaki in preiskovalci v raznih strokah bili do leta 1870 nabrali. Goriški gospod profesor Seidl je enkrat že sprožil misel, da bi kedo iz-med Slovencev iznova pregledal to gradivo ter je ponovil z onim, nabranim od leta 1870 do sedaj; na tej podlagi naj bi kak spreten naš strokovnjak preuredil in spopolnil toli zanimivi „Prirodnoznanstvi zemljepis“.

Poleg zemljepisnih naštetih knjig je rajni profesor spisal tudi prve slovenske učne knjige za zgodovino, ter je tudi vse sam založil. Te knjige so:

Občna zgodovina za nižje razrede srednjih šol in sicer:

1) Stari vek; v Trstu 1861 (str. 162),

Nemška cesarska dvojica odpotovala iz Stokholma.

STOKHOLM 6. Nemška cesarska dvojica je na jahti „Hobenzollern“ odpotovala od tukaj povsem na tih ob 3. uri zjutraj. Nemške ladije je do Almagrunda spremljala švedska eskadra torpedovk.

Kolera.

PETROGRAD 6. V astrahanski guberniji je danes za kolero obbolelo 51 oseb, umrlo jih je pa 24, v mestu Zarizinu jih je obbolelo 96, umrlo 55, v mestu S ratovu obbolelo 19, umrlo 2 osebi. V Petrogradu je bil včeraj prijavljen smoljiv slučaj kolere.

Finski deželni zbor.

HELSINGFORS 6. Deželni zbor je bil včeraj odprt po službi božji v ruski stolnici.

Katastrofa Zeppelinovega zrakoplova.

ECHTERDINGEN 6. O nesreči, ki je zadela Zeppelinov zrakoplov, poročajo nadajlje: Okoli 3. ure popoldne je nakrat nastala nevihta. Vihar je odtrgal zrakoplov, ki so ga popravljali, ter dvignil njega zadnji del v zrak. Vihar ga je zaganjal proti sadnemu drevju, ki se je valed silnih udarcev polumilo. Nakrat je bilo slišati glasen obupen krik in takoj potem je šinil proti nebu veličanski plamen, ki je v kratkem zajel ves zrakoplov in ga uničil. Častniki in vojaki so takoj hiteli na pomoč. Nekemu mehaniku je sidro, ki se je odrgalo, razparalo stegno, nek drugi monter in en vojak sta bila močno poškodovana, vse tri so takoj odvedli v studgardsko bolnišnico. Množica se ni hotela oddaljiti in so jo vojaki morali potiskati nazaj.

Med tem je prihitel v gostilno, kjer se je ravno kar mudil Zeppelin, nek častnik z Jobovo pošto. Zeppelin se je prijel za glavo in omahovaje odšel iz gostilne. Ker ni ljudstvo večinoma še vedelo za grozno nesrečo, je grofu priredilo zopet viharne ovacije. Oslobodivši se manifestantov, ki so ga obkrožili, je Zeppelin stopil v avtomobil ter se z vso naglico odpeljal na mesto nesreče. Tu ga je množica vsprejela z navdušenjem in ga pozdravljala. Zeppelin si je ogledal ostanke dolgoletnega truda in dela. Ko je še obiskal ranjence, se je ob navdušenih aklamacijah občinstva peljal nazaj v gostilno. Na to se je v avtomobilu podal v Stuttgart, odkoder je odpotoval v Friederichshafen.

Na mesto nesreče je prišel tudi vitemberški vojni minister in mnogo tujcev.

STUTGART 6. Ogrodje Zeppelinovega zrakoplova in motorji leže še vedno ob cesti pri Echterdingenu. Strahijo jih vojaki in dragonci. Ostanke odpeljejo danes v Manzell. Ko je grof Zeppelin sinoči prispel v Friederichshafen, ga je pričakovala velika množica ljudstva. Na kolodvor sta prišli tudi soproga in hči grofa. Prebivalstvo je priredilo grofu navdušene ovacije. Zeppelin je prišel na balkon, kjer se je ganjen zahvalil množici, ki se je nato razšla.

PARIZ 6. L'ati posvečajo vatrajni energiji grofa Zeppelina simpatične besede in obžalujejo dogodek, ki je v trenutku uničil plod mnogih trudapolnih let. Nekateri listi vidijo v nesreči argument proti sistemu pretrdih balonov in prevelike obsežnosti istih.

2) Srednji vek; v Ljubljani 1878 (str. 178),
3) Novi vek; v Ljubljani 1881 (str. 224).

Da bi olajšal pouk, preuredil in skrajšal je te tri zgodovinske učne knjige ter jih dal na svitlo od leta 1883 do 1886:

1) Stari vek, v Ljubljani 1883 (133 str.),
2) Srednji vek, v Ljubljani 1886 (81 str.),
3) Novi vek, v Ljubljani 1886 (92 str.).

Ker je bil profesor K. poslovenil M. Mayerjevo zgodovino za nižje razrede srednjih šol, odpadle so Jesenkove knjige iz šol; zato se rajni profesor ni dalje pečal s temi zgodovinskimi knjigami ter tudi ni hotel na svetlo dati že spisan prvi zvezek zgodovine za višjo gimnazijo. Dotični odbori, izlasti šolska Matice v Ljubljani nam gotovo izda v najkrajšem času potrebne knjige za vse razrede srednjih šol.

Dotične spisovatelje in odbore bi jaz opomnil na sledeče: Zgodovina srednjega in novega veka za slovenske šole ne sme biti taka, kakor je poslovenil Kaspret-Mayerjev srednji in novi vek. To ni občna zgodovina, ampak le zgodovina in deloma slavospev nemškega naroda; slovenske

Za gradnjo novega zrakoplova.

BEROLIN 6. V Bremenu, Lubeku, Hamburgu, Mannheimu, Kolnu in drugih nemških mestih so izdani proglašji, ki pozivljajo prebivalstvo, naj pripeva za gradnjo novega zrakoplova.

STUTGERT 6. „Württemberg. Zeitung“ pozivlja prebivalstvo, naj prispeva za narodno darilo, ki se je izroči grofu Zeppelinu.

BEROLIN 6. Iz vseh krajev države prinejajo poročila o oklicih oblastnih, časnikov in velikih podjetij itd., ki pozivljajo, naj se nabira denar za gradnjo novega zrakoplova. Nabrali so že velike svote. Podpisane so tudi svote v znesku 100.000 mark.

FRIEDERICHSHAFEN 6. Grofu Zeppelinu sta brzojavno izrazili svoje sočutje nad nesrečo, ki je zadela njegov zrakoplov, cesar Viljem in bavarski princ-vladar Luitpold.

Gibanje v Turčiji.

CARIGRAD 6. Glasom uradnega razglasila porte je Kiamil paša sestavljal nov kabinet, na čelu katerega stopi on kakor veliki vezir.

CARIGRAD 6. Širijo se govorice, da je mladoturški odbor svetoval sultanu, naj se odpove prestolu in naj se umakne v Bajkos ob Bosporu. Tem govoricam pa nihče ne verjame.

CARIGRAD 6. Brzojavno ravnateljstvo konstatuje, da absolutno več ne obstoja cenzura brzojavk.

CARIGRAD 6. — Danes popoldne je sultan vsprejel v avdienci novega angleškega poslanika Lowtherja. Poslanik je sultanu izročil svoje poverljivo pismo. Za tem je bil vsprejem na porti.

CARIGRAD 6. Mladoturški smatrajo, da bo novo ministerstvo, ki se snuje, le nekako prehodno ministerstvo.

CARIGRAD 6. V Brusi je prebivalstvo umorilo Fehim pašo. Rogal se je ljudstvu, ko ga je ito zaamehvalo.

CARIGRAD 6. Listi potrjujejo vest, da je razjarjena množica umorila Fehim pašo.

CARIGRAD 6. Okoli polnoči se je uradno razglasilo, da je ministerstvo pod ostavko vsprejel. Snuje se novo ministerstvo.

CARIGRAD 6. Turški listi potrjujejo, da so bili aretirani bivši minister mornarice Rami paša, bivši minister za notranje stvari Menduha paša in bivši mestni prefekt Rešid paša. Aretirani so baje tudi še Aga paša, dvorna uradnika Kiamil bej in Tevšak bej in tajnik Izzet paše, komornik Fajd bej je odstavljen.

ISL 6. Ravnatelj vojaške pisarne FZM baron Bolfras je odpotoval danes iz Išli. Bavarski princ Konrad se je včeraj povrnil v Monakovo.

Pistyan 6. — Minister za trgovino Fran Kešut je prispel semkaj na lečenje.

Dogodbi v Dolini minole nedelje.

(Dopis iz Doline.)

Ne da so opisati razburjenje, ki vlada v Dolini zbog dogodkov minule nedelje. To razburjenje je še povečalo lažnjivo „Slovenčev“ poročilo od minulega ponedeljka.

Kdor je čital naše poročilo v predvčerajšnji „Edinosti“, moral je priti do uverjenja, da nam ne gre za napadanje oseb in napadanje

šole pa res niso za to, da bi tak duh prevladal slovensko mladino.

Skoro enako so Nemci spake'rali Gindelejevo zgodovino za višje razrede srednjih šol; tu so vam cele strani takega praznega kokodakanja in slavljenja nemških vladarjev in nemškega naroda! Kojije same so valed tega silno narašale, tako, da ima učitelj v šoli največ težave, kako bi po učnem načrtu določeno tvarino dovršil v teku semestrov. Zato naj se spisovatelji slovenskih učnih knjig za višje razrede izogibajo vsega takega umovanja in nepotrebnega modrovanja! Da, celó pri zgodovinski tvarini naj ne slede Nemcem, ki v svojih knjigah — in tudi v Gindelejevih — celó malenkosti nemške zgodovine pretiravajo in pripovedujejo preobširno. S tem si bodo spisovatelji delo krajšali, profesorjem in dijakom pa močno lajšali učenje.

H koncu naj še omenimo, da je rajni profesor poslovenil več romanov iz tujih jezikov. Ko je Jartič izdal „Slovensko knjižnico“, poslovenil mu je za 5. zvezek Goldsmithov roman „Župnik Wakefieldski“, ki obsega v 16° 311 strani.

Za podlistek v „Slovenskem Narodu“ je

kakega stanu, pač pa je omenjalo poročilo le suha dejstva. In niti to: zamolčali smo tudi mnogo prizorov s shoda; nismo beležili vsiklov ogorčenega ljudstva na račun navzočih dveh duhovnov, nismo omenili ničesar, kar bi moglo žaliti dohovski stan v celoti. Ne tako gospodje, ki so vzeli v zakup vso katoliško moralno. Čudili smo se in zmajevali za glavo, kako je možno na eni strani čašopisa nakopiti toliko laži in — smradu!

Neki odlični Dolinčan je izjavil, da, če je to katoličanstvo, ga je res sram imenovati se katoličanom!

Vendar prehajamo k stvari sami!

V Dolini vladala je dosedaj — po „Slovenču“ — „liberalna strahovlada“ in med liberalci je tudi — cerkveni starešina Urh Samec! Mi pa povemo „Slovenču“, da je med temi liberalci tudi drugi cerkveni starešina! Dosedaj smo vedno čuli, da sta imenovani cerkveni starešine le najboljša verna moza; dolinska starešina pa sta postalana enkrat — liberalca! To pa, odkar je tukaj kapelan g. Volk. Zdaj navstaja samo eno vprašanje. Ali je edino sedanjí kapelan g. Volk pravi duhovnik in služabnik cerkve in ali so bili vsi prejšnji duhovniki, kapelani župniki, dekanji in kanoniki, — s sedanjim monsignorom, častnim kanonikom in župnikom-dekanom vred, ki se ni in se tudi sedaj ne utika v politične borbe, pač pa deluje vedno složno z občinarji za blagor in spreh naroda — sami liberalci? Ali pa dela g. kapelan po posebnih ukazih, ki jih dobiva od zgoraj?!!

In v dokaz, da gre kapelanu g. Volku edino le za prepri, naj navedemo sledeče:

Čim se je pred par meseci doznalo, da snuje g. Volk novo društvo, ponudil mu je odbor pevsko-bralnega društva „Vodnik“ kompromis, ali bolje rečeno: kapitulacijo. Ves odbor društva „Vodnik“ je bil pripravljeno odpovedati se. To pa zato, da ne bi prišlo do političnih preprirov, kakoršnji vladajo v Boluncu, kjer je zanetil politični prepri neki duhovnik, kateremu danes sam škof Nagel odreku kanonično sposobnost za mesto župnika. Kapelan g. Volk je bil tudi navidezno zadovoljen drugi časi, in da hoče osnovati: „politiško izobraževalno“ — društvo! A društvo „Vodnik“ ima svoje ime po duhovniku, in pravila je tudi sestavljal duhovnik! Bržkone sta bila tudi ta dva — liberalca!

Prišlo je torej do znamenitega nedeljskega shoda. Po „Slovenču“ je bilo na shodu preko 100 njegovih pristašev, a samo kakih 20 pristašev narodne stranke. Če je temu res tako, potem bi bilo res čudno, da gospodje niso mogli obdržavati niti shoda po § 2!!

O shodu v kapelaniji pa ni živemu krstu v Dolini nič znano: tam tudi sploh ni možno obdržati kakega shoda, ker ni prostora. Najlepši dokaz o „Slovenčevi“ lažljivosti je ta, da je med zbranimi odborniki novopečenega kapelanovega društva tudi takih, ki so o tej stvari čisti doznali šele — iz „Slovenca“! Jako sumljivo je tudi da „Slovenec“ v svojem bobnastem članku, kjer govori o „stri liberalni strahovladi“ v Dolini, nič ne govori, koliko členov se je vpisalo v novo društvo!!

Višek nasmarnosti pa sta dosegla „Slovenčev“ dopisnik in Ravnikar — ne Rosman, kakor je bilo prvotno sporočeno — s svojimi

prevel dva obširna romana ameriške pisateljice Cummins ter ju dal potem v knjigo natisniti na svoje troške. Ta dva romana sta:

1) Prižigalec, v Ljubljani 1877 in sicer I. del 508 str., II. del pa 512 str.

2) Mabel Vaughan, v Ljubljani 1887 in sicer I. del 434 str., II. del 410 str.

Dr. Simonič v svoji slovenski bibliografiji prišteva rajnemu profesorju še dve knjigi, ki ste izšli brez pisateljevega imena. Ti dve knjigi sta: 1) „Časnikarstvo in naši časniki“. Spisal * Stat nominis umbra. Ponatjanjeni listki iz „Slov. Naroda“. Založil Ivan Železnikar 1884 str. 294. (Mi smo že pripomnili, da vemo iz gotovega vira, da je ta razprava prišla iz Jesenkovega peresa. Op. ured.) Načela, ki jih je v tej, iz podlistkov navstali knjigi branil pisec, pa je hotel med slovenskimi čitatelji še bolj vtrditi z občo priznano veljavo in bistroumnostjo imenitnega francoskega pisatelja Lefebvre Labonlayza Edvard Rene ter je poslovenil tega politični roman „Pariz v Ameriki“, ki ga je v posebni knjigi natisnila in založila „Narodna tiskarna“ v Ljubljani 1885 v 8° 535 str.

(Zvršetek pride.)

zlobnimi napadi na tukajšnega velezaslužnega nadučitelja gospoda Bunca. Prvič je nesramna laž, da je nadučitelj g. Bunc živigal, a višek vzdržuje svoje sinove na srednjem in visokim šolah, a da ni poskrbel za nobenega družega, da bil prišel na srednje in višje šole. Mari naj učitelj vzdržuje ptuje otroke v šolah?!

Ali je on kriv, da so stariši siromašni, da ne morejo svojim otrokom dati višje izobrazbe? Sicer pa je bilo za dobe g. Bunca na srednjih šolah iz Doline 7 dijakov! Vsi so imeli v šolah dobre vspehe, in če niso dovršili študijev, krivo je bilo le siromaštvo starišev! Ali je kriv temu g. Bunc? Kmetijsko šolo je obiskovalo 6 učencev, ki so dovršili to šolo dobrim, nekateri celo odličnim vspehom, izvenširavno glavnega priganjaka g. kapelana, ki je — priganjač namreč — propadel na vseh mesečnih konferencah, in je zato moral že po nekaj mesecih zapustiti kmetijsko šolo na Grmu.

„Slovenec“ opisuje ogorčenje, ki da je vladalo med zborovalci proti učiteljstvu. Mi pa nismo omenili vsilikov ogorčenega ljudstva na račun navzočih dveh duhovnikov, kateri vsiliki so bili tako — sočni, da bi morali rečena dva duhovnika naravnost prestrašiti, ako imata le količkaj smisla in čuta za čast in ugled svojega stanu.

In ravno učitelji in tudi oni, katerega „Slovenec“ nazivlje socijalnim demokratom, so bili, kateri so mirili razburjeno ljudstvo, da ni prav tako vslikati!

Gospod Šonc se gotovo spominja, kako mu je priprosti kmet Lovrenc Ota govoril: „Kaj vi ste služabnik cerkve? V sv. pisnu stoji: Hiša moja je hiša molitve, — a vi ste napravili iz hiše božje botege. V cerkvi prodajate gnoj, klajno apno, modro galico in žrepla! Napravili ste iz cerkve botege!“

In potem, ali se spominjata gg. Terseglav in Ravnikar, kako jima je rekel priprosti, blizu sedemdesetletni starček Josip Slavec: „Gospoda, kaj sta prišla k nam delat prepri in zdražbo? Mi imamo svoje voditelje, a vi hodite na Kranjsko! Pite čašo piva ali vina, nihče vam ne poreče nič, ali govorila tu ne bosta!“

Vsega tega „Slovenec“ seveda ne vé!

Kakih sredstev se poslužuje kapelan g. Volk, temu najboljši dokaz je, da govori ženske po Dolini, da hočejo učitelji odpraviti križ in molitev iz šole! O učitelju g. Venturiniju pa so raznesli govorico, da uči otroke v šoli — preklinjati!! A ravno tu se je pokazalo, da ima laž kratke noge. V torek se je razgovarjal cerkveni starišina g. Urh Samu, s kapelanom g. Volkom. Pristopila je idoč deklica, ter jo vprašala: „Ali res uči g. učitelj v šoli, da se lahko reče „hudič“ in „strela“? Deklica je odgovorila v navzočnosti kapelana g. Volka: „Ne! Gospod učitelj ni rekel tega, gospod kapelan je rekel, da to ni greh!“

In da končamo za danes:

Ko je prišel poročevalec „Edinosti“ v neko gostilno v Dolini, je rekel neki žganjar: „Por... m... a, mi smo za sveto vero!“

Taki so po večini pristaši gospoda kapelana!!

Ruska vlada proti grofu Tolstemu.

Zaradi znanega Tolstovega članka „Ne morem več molčati“ so bili vsi časopisi, ki so članek priobčili, kaznovani. Obenem je vlada vsem mestnim zastopom prepovedala prirediti slavnosti o letošnji pisateljevi 80letnici. Kazanski vseučilišče je nato nalašč imenovalo Tolstega za častnega člana, nakar je naučno ministerstvo opozorilo po okrožnici vsa vseučilišča, naj se ne ozirajo na to imenovanje. Kuratorju kazanskega vseučilišča je ministerstvo naročilo, naj uvede preiskavo ter dožene, kateri profesorji so sovražni vladi.

Vladni gospodarski program na Primorskem.

Pomorske zgradbe.

Izmed teh so najvažnejše: Poprava pristanišč v Miljah, zgradba pomola v Strugnani, pomol za parobrode v Portorose poprava pristanišča v Savudriju, Iki, Opatiji, obrežne zgradbe (rive) v Nerezinah, pomol za parobrode v Osoru, drugi pomol za večje parobrode v Krku in večje pristaniške zgradbe v Punta, dalje mnogo svetilnikov ob vsem obrežju. Glede na paroplovno omenja vladni načrt kratko, da se izpopolnjuje zveze med kvarnerskimi otoki. Glede na ribištvo se povzdigne lov na sardele s pomočjo novih lovskih priprav in novega orodja, dalje naprava stražnih ladij, da se preprečijo škodljivi načini lova, podpore za ribiče itd.

V Istri.

Ustanovitev kreditnih, sirovinjskih, strojnih in akliadskih zadrug, razstave, prireditel kurzov, vzorne delavnice, ustanove za rokodelce, pospeševanje svilne obrti potom izboljšanja plač, vzgoja domačih delavskih moči itd.

Pospeševanje obrti na Goriškem.

Ustanovitev delne kreditne zadruge v Gorici in 28 kreditnih zadrug v drugih večjih krajih: nastavljen strokovnih moči za izobrazbo obrtnikov in nadzorovanje za

drug. ustanovitev zadrug za oddajo sirovin in strojev za rokodelce (tu se izlasti ozira načrt na kovinsko obrt, domačo svilno in bombnačno obrt, na mizararsko obrt in izdelovanje jader); ustanovitev posebne zadruge za stroje in ribiško orodje; potovalni tečaji; razstave itd.

Pošte, brzojavi, telefoni in avtomobilstvo.

Ustanovi se približno 35 novih pošt nih urodiv. Brzojavno omrežje se pomnoži, ravnotako telefonske zveze, eventualno se prispevki interesentov znižajo. Vlada bo subvencionirala osebno avtomobilsko progo iz Trsta preko Opatije na Reko in iz Poreča v Pazin s podaljšavo do Rabaca.

Dogodki v Turčiji.

Temu se neda oporekati: sultan je priredil Evropi veliko presenečenje z vstopavljenjem ustave. Ali odprto vprašanje je, ali je storil to iz lastnega nagiba — bodi že, da se je v njem kar hkratu razveljatil čut svobodoljubja, ali da spravi Evropo v zadrego — ali pa je bil prisiljen po dogodkih.

S prvega, takoj po presenečenju, je prevladovalo mnenje, da je bilo mladoturško gibanje naročeno iz Carigrada z jako dobro proračunanim namenom. In ta namen bi bil, da se reformna akcija v Makedoniji zavleče. Bodoči parlament, ki se snide Bog ve kdaj, naj bi dal pretevo za tako zavlačevanje, češ: z uvedenjem ustave je situacija povsem spremenjena, ker odeslej bo parlament odločilen faktor za vse državne akcije. Treba torej vso reformno akcijo zaustaviti in počakati, da se snide parlament. A ker bo ta parlament le senca — sultanove volje, nadaljevala se bo potem stara igra, ki jo znajo mogotci v Carigradu tako lepo igrati, da imajo gospo Evropo — za norico!

Tako kalkolirajo — se je mislilo s prvega — sultan in njegovi svetovalci in zato so se odločili za vstopavljenje ustave.

Ali pozneje je začelo javno mnenje Evrope računati z drugo možnostjo, da se je namreč sultan vdal le neizprosni sili mladoturškega gibanja. Za kulisami, nevidno Evropi, da so se vršili važni dogodki, ki so postavili sultanu nož na vrat: ali podeli svobodo, ustave, ali padeš!! Tako je šlo sultanu za prestolje... in je postal... svobodoljubljen konstitucionalen vladar.

Ti dve glavni verziji o predzgodovini vstopavljenja ustave v Turčiji sta razširjeni sedaj. Vedno več vere pa nahaja ta poslednja verzija. Zanj govorijo razne vesti zadnjih časov.

Vesti iz Carigrada zatrjajo namreč, da propaganda proti sultanu narašča, ker mu mladoturki ne zaupajo in ne verujejo niti Ker računajo, da se je sultan udal le sili, tudi ne verujejo, da resno misli z uvedenjem konstitucionalnega življenja, in sumijo marveč, da hoče zastopnike naroda o primerem času zopet — poslati domov kakor se je to dogodilo leta 1876. Mladoturško gibanje bi s tem zgrešilo svoj glavni cilj. Ti sumi in dvomi netijo propagando proti sultanu in za njegovega brata Rehada, in mnogi so trdno uverjeni, da žrtev sedanjega gibanja v Turčiji bo — tudi sultan sam.

Ogrska.

Obsojen slovaški poslanec.

Slovaški poslanec Ivanka je obsojen na leto dni ječe in 100 K globe radi govorov, ki jih je imel kakor narodni poslanec pred svojimi volilci.

Rusija.

Nov generalni guverner varšavski.

„Voss. Zeitung“ poroča iz Varšave, da bo na mesto Scalona imenovan varšavskim generalnim guvernerjem sedanji lodzki generalni guverner Kaznakov.

Drobne politične vesti.

Amerikanski škofje v Rimu. Dne 31. julija je prispelo v Rim več severo-ameriških škofov. Ti cerkveni dostojanstveniki niso prišli samo čestitati Piju X., ampak tudi zato, da se reformirajo odnošaji katoliške cerkve v Severni Ameriki.

Jubilejni križec v spomin cesarjevega jubileja je dogotovljen. Te dni se pošiljatev dostavi vojnemu ministerstvu, da ga razdeli. Za sedaj je izgotovljenih samo 300.000 komadov, ki se razdele do 2. decembra.

Dnevne vesti.

Kdo provocira? V italijanskih novinah čitamo, da je imelo poslednje večere italijansko „meščanstvo“ sestanke v srho dogovora, kako preprečiti nedeljsko svečanost naših delavcev. Nervozne sestanke obdržavajo tudi mladiči okolo irredentističnih društev „Giovine Trieste“ in „Giovanni Bovio“. Povsodi pa prednjačijo italijanski dijaki, ki so na ferijah.

Italijani se torej pripravljajo, da preprečijo našo slavnost, ker da je to za njih provokacija. Naši ljudje morejo torej s kolodvora do „Narodnega doma“ in od tu do Rojana povsem mirno, ne da bi vsiklikoli niti en sam „živio“ — to bo vseeno „provokacija“. Italijanske priprave pak, da razbijajo naše sprevede, pa bilo to tudi z orožjem, to ne bo seveda nikako „provociranje“, ampak

„obramba“ in to opravičena in zakonita obramba.

To je že po sebi kaj jasno, a to logiko italijanskih braniteljev Trsta poznamo mi že davno. Vendar opozarjamo naše ljudstvo na to okolnost, da bo vedelo, kdo bo glavni krivec na eventualnih neredih.

Italijani oričakujejo namreč največ od vlade, da jim pomore ona, zabranivši našo slavnost. Sedaj je gospod namestnik na dopust, pač ni izključeno, da njegov namestnik vzame umivalnik in — si umije roke!!

To je najkomodnejše, a Slovenci so — tako mislijo še vedno tam gori — so itak dobrodušne ovce.

Še nekoliko ur, pak bomo videli, kdo zmaga: ali naše pravo, ali terorizem ulice?!! Ako zmaga ta poslednji, potem ne bo Slovincem preostajalo družega, nego da sami mislijo na obrambo svojega prava.

Spominjajte se tega Slovenci in bodite pripravljeni! Ker tu ne gre za kako navadno svečanost, ampak za načelo: smemo li mi manifestirati svojo narodnost v Trstu!!

Ako ne smemo, si moramo to zapomniti, da nam ne brani tega toliko Italijanska ulica, s katero je lahko obračunati, ampak c. kr. vlada zavoljo tiste irredente, ki zna samo kovati bombe za svoje — zaščitnike.

Ako bodo zahtevali od nas, da se bravnimo, pa — se bomo branili!

Ti presneti — pasji dani! Prejeli smo: Vi gospodje uredniki okolo „Edinosti“ morda niste niti opazili, da imamo ravno sedaj — pasje dneve. „Velika gospoda“ je pobegnila na razna letovišča, dečim morate vi in žal — tudi jaz, živjeti tu v tržaškem kotlu vse te žave pasjih dnevo.

Osobito pa trpe na pasji vročini naši gg. kolegi v italijanskem taboru! Vročina jih je zelo prijala, česar pa ne zamerjamo bogve-kako, ker so tudi oni iz mesa! V času pasjih dnevo — kislih kumar, ali, kakor jim pravijo naši sosede: „canicola“ — je suha doba za mairskako uredništvo.

Ker so lastniki listov večinoma kapitalisti — brez kapitalov, ne morejo pošiljati uredniškega osojba na spremembo zraka, kjer bi si odpočili in nabrali novih snovi za vlade. Zato mladijo v pasjih dnevih večkrat — prazno slamo! Take slame imajo danes vsa uredništva tukajšnjih laških listov in jo mladijo — da je joj!!

„Marea slava“ — slovanski naval — jim ne da spati — po dnevu! Naši denarni zavodi jim leže v želodcih! „Trgovsko obrtna zadruha“ jim je zmešala še itak vroče možgane in sedaj je ogenj v strahi! Dan na dan kriče o invaziji slovenskega kapitala! Ker bi jim pa ta materijal pošel prehitro, jim je dobrodošla novica o ustanovitvi neke nemške banke v Trstu!

Ko bi ne bilo te paaje vročine v uredniških tržaških listov, bi bili gotovo že prej zapazili nemško invazijo — saj so že zdavnaj vse tržaške banke, izvzemši seveda slovenske — v nemških rokah! Zraven teh nemških bank ima ljubljanska nemška hranilnica v Trstu več hiš, nego jih imajo morda vsi laški kričarji! Vse to so prezrti ti naši sosede! Nemci rinejo svoje in žal — tudi slovenske milijone v Trstu že nad 30 let in še le sedaj so laški čamkarji začeli pisati proti nemškemu navalu! Kakor se vidi, so ti naši sosede živeli do sedaj z glavo v vreči in je trebalo upravit pasjih dnevo, da so prišli na sled nemškemu navalu!

Ta komodna laška gospoda je znala v zadnjih 30 letih opisovati razne zločine tako, da je danes tržaško meščanstvo — (žal, da tudi mnogi narodno korumpiran Slovan) moralno pokvarjeno. Mesto da ste delali „kšefte“ na račun neumnega ljudstva, bi bili šli in si ogledali, kako nemški kapital zajemlje tržaške palače, kako si je ta kapital znal osvojiti vse tržaške več denarne zavode, ki so danes le še po imenu italijanski! Tu bi bili morali nastrojiti italijansimi in ne se zaganjati še vedno le v nas, svoje naravne in mirne sosede!

Mesto, da goje in propagirajo smrtno sovražstvo do nas in naše narodnosti, bi bili morali, — da so bili pametni — biti pošteni napram nam, ki jim nečemo nič slabega. Tako bi se bilo s skupnimi močmi onemoglo čilo invazijo Nemcev in njih kapitala. Sedaj spoznavajo ti vrli laški politiki, da se vsesničuje ona njih poslova: „fra due litiganti il terzo gode“! No: Meglio tardi che mai!! Tu, gg. okolo „Indipendente“, „Piccolo“, „Gazzettino“ itd. — izgledujete se, altrocche napadi na nas in naše narodne ustanove!

Tržačan.

Iz šolske službe. Okrajni šolski nadzornik in vadiški učitelj na koperskem učiteljski g. Henrik Dominko je pomaknjen v IX. činovni razred.

Značilna abstinenca. Pišejo nam: Morda najznačilnejši moment na nedeljskem nastopu „katoličanov“ v Dolini, je morda ta, da se je naš župnik dekan častni kanonik, konzistorijalni svetnik in izkušen svečenik popolnoma odtegnil provokatoričnemu nastopu „Slovenčevih“ emiserjev. Mož je pač izkušen, pozna okolnosti, pozna ljudi in pozna tudi akterje tega nastopa. Zato je predvidjal ne le nevspeh, ampak tudi pohujšanje — škodo za versko stvar. Na pohujševanju pa ni hotel sodelovati.

Kakor se čuje in opazamo, gospod dekan sploh vsega postopanja kapelanovega ne odobrava in tudi ni bil zato, da bi se pri nas snovalo posebno katoliško društvo. S tem svojim vedenjem je gospod dekan le pridobil

na ugledu pred nami. Njegova abstinenca je najjasnejša in najstrožja obsodba nedeljskega frivolnega nastopa.

Tri besede — tri laži. „Slovenec“ je triumfal te dni glede dogodkov v Dolini: liberalna strahovlada strta! Tu je „Slovenec“ v treh besedah izrekel tri laži. V prvo ni bilo v Dolini nikdar nobene liberalne vlade, strahovlade še manje; kar pa ni obstoja tudi ne more biti strto!

„Slovenec“ se le smeti pred pametnimi ljudmi s takimi neslanimi tiradami.

Posebni vlak iz Tržiča v Videm via Červinjan dne 15. avgusta t. l. Povodom cerkvene slavnosti v Vidmu na dan sv. Lovrenca dne 15. avgusta t. l. bo vozil, kakor prejšnja leta, ta dan poseben vlak iz Tržiča via Červinjan — St. Giorgio di Nogara v laški Videm.

Odhod iz Tržiča ob 4:45 m. zjutraj, „Ronchi ob 4:52 m. „Pieris Turriaco ob 5. uri zjutraj.

Odhod iz Villa Vicentina ob 5:08 m. zjutraj.

Odhod iz Červinjana ob 5:30 m. zjutraj. Prihod v Videm ob 6:33 m. zjutraj. Vračati se je možno dne 15. in 16. avgusta t. l. z vsemi rednimi vlaki, tudi z brzovlaki brez doplačila.

Za ta posebni vlak se bodo prodajali povratni vozni listi v Videm in nazaj po posebno znižanih cenah in bodo veljali: Iz Tržiča za II. razr. frks. 4.—, za III. razr. frks. 2:65. Iz Ronchi za II. razred frks. 3:70, za III. razr. frks. 2:40. Iz Pieris Turriaco za II. razr. frks. 3:50, za III. razr. frks. 2:30. Iz Villa Vicentina za II. razred frks. 3:25, za III. razr. frks. 2:10. Iz Červinjana za II. razr. frks. 2:85, za III. razr. frks. 1:90.

Velika slavnost M. D. O. dne 9. avgusta t. l. Ker je pričakovati velikega navala pri prodajanju vstopnic za popoldansko slavnost N. D. O. zlasti o prihodu slavnostnega spreveda na veselični prostor, naprošeni so v lastnem in splošnem interesu vsi, ki name ravajo udeležiti se tega spreveda, da si že prej poskrbe potrebne vstopnice, ki se prodajajo v društvenem uradu, in sicer iz razloga, da ne bi posamezniki ob blagajnah zavstavljeni trumoma vstopajoče.

Izjava. Nekdo širi po mestu govorico, da je pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu poslalo „N. D. O.“ odpoved, češ, da se ne udeležijo slavnosti prihodnje nedelje, ter da hoče prirediti v Konsumnem društvu svojo proti-veselico.

Podpisani odbor izjavlja, da je to zlobna izmišljotina. Društvo se udeležijo slavnosti, kakor je bilo tudi že objavljeno v „Edinosti“ in nikdar ni mislilo na kak odlojen korak, ki bi pomenjal kako demonstracijo proti slavnosti „N. D. O.“

V Rojanu, dne 6. avgusta 1908.

Odbor pevskega društva „Zarja“

Od Sv. Ivana nam pišejo: V nedelje popoldne je prinesel nekdo v znano društveno gostilno pri cerkvi plakat, vabeči na veliko slavnost „N. D. O.“

Popoldne je bil letak na svojem mestu. V ponedeljek zjutraj pa ni bilo več plakata ne na prejšnjem ne na drugem mestu. Je li morda to maščevanje za nedeljski polom v Dolini? Čudno bi bilo tako maščevanje, saj N. D. O. ni kriva na tem, da si slavno omizje otročaje in ovenčalo glav v Dolini — z lovor-venci!!

Poroke, rojstva, umrljivosti. Od 12. do 18. julija t. l. se je v tržaški občini poročilo 21 parov. Rodilo se je 136 otrok, in sicer 71 moških in 65 žensk; od teh 29 nezakonjskih. Umrlo je 105 oseb, in sicer 51 moških in 54 žensk; od teh 40 izpod enega leta.

Pevsko društvo „Ilirija“ v Trstu je priredilo dne 2. avgusta v Buzetu koncert a sodelovanjem sokolske godbe iz Buzeta. Vspored pevske točke je bil precej obsežen posebno z ozirom na to, da so morali Tržačani že ob 7. uri zapustiti Buzet. Vse pevske točke so proizvajali prav precizno in lepo, ob veliki udeležbi naroda, ki je viharno aplaudiral pevcem in perkam. Takšen mir, takšen red, takšna pozornost more vladati edino tam, kjer je narod dozreten za pouk, in kjer se nahajajo med ljudstvom takšni požrtvovalni voditelji, kakor so gg. Sancin, Gregorec in dr.

Pevsko društvo „Ilirija“ more biti ponosno na take lepe vspehe, kakor jih je imelo ob prireditvi v Buzetu. Ljudstvo je bilo zadovoljno in veselo. Tudi vsprejem je bil najprijaznejši, posebno se strani hrabre buzetske sokolske godbe z g. Majcen-om na čelu, ki bo v nedeljo res delala čast tržaškemu narodu ob priliki razvitja zastave N. D. O., a ločitev je bila težka. V nadi, da bo ta koncert „Ilirije“ po besedah gosp. Sancina a pomembem za probujo buzetske hrvatske mladine, ki naj izvojujejo Buzenčanom zlate dneve svobode, v tej nadi smo se poslovili od njih in jim kličemo: „Hvala Vam lepa in živeli!“

Otvoritev krajevnega telefonskega omrežja v Červinjanu. Dne 6. avgusta t. l. padalo se je prometu omrežje v Červinjanu, ki je priključeno medmestni telefonski progi št. 3787 Tržič na Primorskem-Červinjan-Gradež.

Prodajalnice socijalno-demokratskega konsumnega društva v Puli je oblastnija zapечатila. Pasiva so baje zelo velika.

Födransperg.

Uničujoč dokaz Födranspergove krivde.

Med sosedi, ki so bili nezavedne priče umora, je zlasti važna priča gospa Riglerova. Ista se je nahajala v ono ugodno soboto ob 10^{1/2} zjutraj pod oknom Födranspergovega stanovanja že od začetka, ko se je slišal prepri med njim in Fabrisovo. Zadel je krik: „Ajuto!“ potem neko zadušilo grljanje in potem — nič. Iz ropota je posnemala, da je bil notri spopad med obema: Fabrisova se je zvijala, dotim je Födran udarjal. In potem ko jo je ubil, se je Födran prikazal pri oknu. Čim je zapazil, da je Riglerova prisluškovala, je obstal neprijetno presenečen in, da bi se potuhnil, je prosil gospo, naj mu da univalnico z vodo, da bi si umil lice in roke, ki so bile opraskane in okrvavljene. Gospa Riglerova ga je vprašala, kaj da se je pripetilo; Födran je odgovoril: „Natepel sem jo, ker je zahtevala denarja.“

Födransperg, ki v svoji trdovratni obrambi zanika, da bi bil kaj videl ali slišal o umoru, je potemtakem po lastni izjavi postavljen na laž.

Pol ure po umoru je Födransperg šel k sosedu g. Kacarovskemu in ga vprašal, da-li bi imel nek voziček na posodo. G. Kacarovsky mu ni mogel biti na uslugo, in ga je odkazal k drugemu sosedu; toda Födran ni šel tja. Ker pa si je Födran domneval, da je tudi Kacarovsky kaj slišal o glasnem prepiru, mu je s priblinjeno jezo povedal: „Verfluchtes Luder (prokleta mrha)! Treba da takoj odpošljem njeno robo. No, spleča-li se storiš komu kaj dobrega? Čim več do brot človek stori, tem manj hvaležnosti uživa.“

„Prokleta mrha“, kateri je Födran „storiš toliko dobrega“ je tedaj ležala mrtva na podu in njeno zabodeno telo je bilo še gorko!

Druga priče.

Včeraj smo bili pri Göttingerju, edinem sedanjem sostanovalcu Födranovem, da bi izvedeli kaj novega. Göttinger nam je povedal, da je bil dvakrat v Födranovem stanovanju. Občudoval je leseno pohištvo, ki je izdelal Födran sam. Pred poldrugim mesecem je videl pri Födranu dve mladi ženski. To bi dokazovalo, da je Födran jako rad lovil ženske. Pri Göttingerju smo tudi izvedeli ime zidarjev, ki so delali pri Födranu ono jutro, ko je bil izvršen zločin.

Šli smo takoj k enemu teh delavcev, Franu Ternovec, ki stanuje na vrhu Škallesante pri Obelisku. Ta nam je povedal, da v soboto zjutraj okolo 9. ure in pol so on in njegova tovariša Anton Ban in Josip Piščanc iz Piščancev slišali prepri med Födranspergom in Fabrisovo. Ta je kričala po italijanski: „Lazjivec! Ti nisi gospodar vile! Zvabil si me sem! Tat! Dajmi onih dvesto tolarjev!“ Kmalu na to pa je zavpila: „Ajuto! Ajuto!“ in potem je vse utihnilo.

Sosedka Marija Miheličeva je videla iz daljave 120 korakov, kako je Födran nedaleč od okna udarjal Fabrisovo. Ni mogla pa razločevati, da-li je on imel bodalo v roki.

Uro potem, ko je utihnil prepri ali bolje rečeno, po umoru je prišel Födran dol, kjer so delali zidarji. Prosil jih je za vodo. Opraskan je bil po nosu. Födran je pri tem rekel delavcem: „Za eno noč je ta baba hotela, da je plačam. Pojdem na policijo in jo dam odgnat.“

Ternovec nam je tudi razlagal, da je Celičeva prišla gor k Födranspergu v petek, dne pred zločinom. Celičeva se je po zidarjevi navedbi isti večer prepirala s Födranom, češ da je pri hiši ona ženska, o kateri da jej boče natvezati, da je ljubica nekega njegovega prijatelja. Fabrisova je prisostvovala prepiru. In to je ono, kar je v drugi dan tik pred umorom predbacivala Födranu njegova žrtev. Prepričala se je, da vila ni bila Födranova, kakor ji je ta-le pravil, marveč Celičeva. Morda je ona zapazila, da ji je zmanjkalo nekoliko denarja (onih 200 tolarjev!) in je zahtevala iste nazaj.

V soboto zvečer je Celičeva prišla zopet gor k hiši, da bi plačala mezdo zidarjem. Vprašala je, da-li so videli, da je bil Födran opraskan.

(Födran je, kakor znano, obedoval doma pri Celičevi tri ure po umoru.) Delavci so pritrdili in Celičeva je rekla, da zapodi iz hiše Födrana in Fabrisovo.

Ternovec (ki je delal 6 mesecev pri hiši) je nam povedal, da pred tremi meseci je videl neko mlado gospo, ki je prišla dvakrat v Födranovo hišo, kjer se je mudila po uro časa. Govorila sta nemški.

Anton Polaselli, direktor kavarne „Ai volti di Rojano“ pravi, da je Födran vedno prihajal v to kavarno srkat sladoled. Tako je bil tudi tam v soboto zvečer po umoru.

Peter Jug, lastnik gostilne pri „Rudeči hiši“, je povedal, da je Födran večkrat prihajal z Celičevno v njegov lokal. V soboto srečal ga je v tramvaju in stisnil mu je tudi roko. Ni opazil ničesar anormalnega na njem. Pojasnilo glede dogodka v Bohinjski Bistrici.

Včeraj že smo popravili tozadnje vest, da Födransperg ni bil v Bohinjski Bistrici. Danes pa moremo na podlagi dobljenih zanesljivih informacijah že dostaviti, da ves dogodek, ki ga je omenil poročevalec našega lista, se je vršil povsem drugače, nego

je bilo opisano. Kar je storil dotični „drugi“, je bila povsem nedolžna stvar.

O Celičevi.

Starejši sin gospe Celičeve, Henrik, je bil sinoči v našem uredništvu, in je v popravek dotične novice povedal, da ni mati nikoli nesla sama večerje k Födranu, namreč da jo je vedno spremljal on, Henrik Celič. Drugače sta nesla večerjo ali dekla, ali pa mlajši brat. Tudi nikdar, da ni Celičeva ostajala pri Födranu do 11. ure, marveč, da je vedno odhajala okolo 10. ure zvečer.

Objavljamo to radi nepredsednosti kronista. Naša naloga ni preiskovati.

Smešnica. — Maščevanje. — Zločinec: Kaj fotografirati me hočete. Navlašč ne napravim prijaznega obraza!

Koledar in vreme. — Danes: Kajetan sp. — Jutri: Cirjak muč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 27° Cels. — Vreme včeraj: oblačno, zvečer ploha.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Vroče. Tendence za nevihte.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah priredi v nedeljo 16. avgusta t. l. veselico s plesom v dvorani „Gospodarskega društva“ na Kontovelju. Na vsopredru so razne pevske točke, tamburaški komadi in igra.

Na splošno zahtevo priredi tamburaški odsek „Kola“ dr. Vošnjakovo dramo „Lepa Vida“ v nedeljo dne 6. septembra, in ne 23. avgusta, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

Za „Čitalnico“ pri sv. Jakobu je nabral g. V. Berginc v sv. Soboti v veseli družbi 6 K. Srčna hvala.

Na zadnji veselici društva „Zvezde“ v Kopru nabralo se je za moško podružnico sv. C. in Met 6.04. Denar hrani uprava.

Nar. delav. organizacija.

Prijavilo je nadalje svoj prihod: 25. Društvo za podporo rokodelcev v Ajdovščini po deputaciji. 26. Tamburaški zbor od sv. Ivana. 27. Narodna čitalnica iz Rojana korporativno.

Narodni delavci agitirajte za Vašo slavnost dne 9. avgusta t. l. in poskrbite si pravočasno vstopnice za popoldansko slavnost.

Gospodarstvo.

Ustredni banka čeških spočitelen v Pragi v soglasju s Zvezo češko-slovenskega uradništva denarniških zavodov v Pragi ustanovlja po vzoru Penzijske zveze nemških hranilnic penzijski zavod v zmišlu zakona od 16. januarja l. 1906 zak. čl. 1. ex 1907 pod naslovom Penzijski zavod češko-slovenskega denarništva v Pragi z delokrogom obsegajočim vse kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru. Ravnateljstvo omenjene banke daje drage volje vsa potrebna pojasnila, zlasti priporočljivo pa je poslati formularje za pristop v svrhu nabiranja članov. Predpostavljja se, da c. kr. ministerstvo za notranje stvari ne bo češkemu zavodu odreklo odobrenja, ravno tako ne kakor je to storilo glede nemškega zavoda.

Penzijski zavod češko-slovenskega denarništva. Čim dalje tem bolj pomnožujejo se izjave strokovnih listov zlasti nemških, kakor Hypothekenmarkt od dne 1. avgusta t. l. in Sparkassenzeitung od istega dne, v zmišlu, da bi denarniško uradništvo zadostovalo penzijski dolžnosti potom posebnih oskrbovanj in se tako pravočasno izognilo prisilnemu zavarovanju pri splošnem državnem penzijskem zavodu.

Vesti iz Goriške.

x Vse za Furlanijo! Z pomočjo vladine podpore razpisuje c. kr. kmetijska družba za Goriško nagrade po 70 K onim manjšim posestnikom po Furlaniji, ki nasade prihodnjo pomlad dobro sadno drevje. In sicer je dovoljeno vzgojiti le tri vrste zimskih jabolk in eno vrsto zgodnjih ali jesenskih hrusk; vrste sadja določi družba. Drevesca se lahko nasadijo kjersibodi, dotične jame pa se morajo skopati že v jeseni; drevesca da družba brezplačno in sicer največ 30 komadov po-

Rojan, ul. Montorsino št. 5

(blizu kavarne „Ai volti di Rojano“)

Prodaja se viško vino, opolo in belo ter črno Omiško. — Steinfeldovo pivo.

Za družine nizke cene.

Priporoča se: A. DOBROJEVIĆ.

Razpisuje se mesto

gostilničarja

Narodnega Doma v Pazinu

katero se ima popolniti najkasneje do konca septembra t. l. Prosilci naj dokažejo svoje ponudbe na odbor „Hrvatske Čitalnice“ v Pazinu, od katerega dobijo vsa natančna pojasnila.

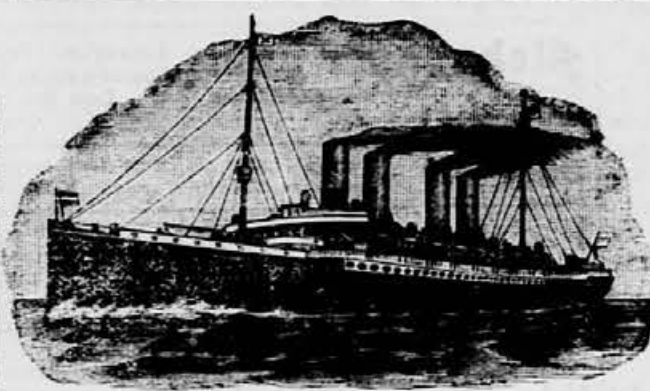
Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

Kdor hoče potovati hitro in lepo v AMERIKO, naj se vozi s parniki največje svetovne družbe

everno-nemški ::::

Lloyd v Bremenu.

Informacije glede cen, črt itd. itd. se dobivajo vedno brezplačno.

Potovanje iz Trsta skozi Bremen v New-York

traja samo 7 dni.

Odhodi v Severno Ameriko iz Trsta skozi Bremen trikrat v tednu. Potniki, ki potujejo na parnikih Severno-nemškega Lloydja so sprejeti povsodi od društvenih uradnikov. — Kdor hoče oditi v Ameriko, naj piše takoj, da se okoristi prilike potovati ceno in lepo. CENE ZMERNE.

Na ladiji dobra poskrba.

Potne listke se zamore dobiti v Trstu pri

F. Stumpe, Piazza Giuseppina 1

Velika zaloga sira ::

s specialiteto lastnega izdelka Parmegiano, Reggiano, Lodigiano ovčji, EMENTHAL itd. Vsi izdelki stari in prastari. Absolutno konkurenčne cene.

Donà & Perissinotto

Trst, ulica Giuseppe Parini št. 4.

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9

(nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop

Nova prodajalnica ::

z veliko izbero hišnih in kuhinjskih predmetov po najzmernejših cenah.

Vincenz Pibrouz, junior

ulica delle Poste št. 3.

Učni zavod za deklice, šolske sestre v Trstu

via P. Besenghi št. 6

izvratna lega, krasen razgled na morje in okolico, čist zrak, vrt, novo moderno opremljeno postelje, električna razsvetljava, kopališče, telegraf.

V š. l. 1908/09 se otvori poleg ljudske šole in trgovskega tečaja I. in II. razr. dekljskega liceja z nemškim učnim jezikom in slovenskim in italijanskim tečajem in gospodinjstva šola.

Xrana in stanovanje mesečno 60 K. Za gojenke, ki so samo čez dan v zavodu 24 K.

Šolnina za ljudsko šolo in trgovski tečaj po 10 K, licej 16 K, gospodinjstva šola 20 K.

Salvatore Sabbadini

Trst, ulica Ponterosso 6 — Telef. 9-40

Fotografski aparati in potrebščine.

Sprejme se razvijanja in tiske PLOŠČE in FILMS

Temna soba na razpolago gospodom diletantom. Predmeti za beložarno luč. — Električna zvonila. — Električne žepne svetilke.

Prilika!

V podajalnici izgotovljenih oblek in krojačinci

M. FARCHI, Trst

ul. Giacinto Gallina št. 8 (Prej v ul. delle Legna)

prodaja oblek, površnikov, paletot in hlač

Najfineje blago.

Cene čudovito nizke!

Pozor na :: naslov

Pohištvo

solidno in elegantno po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Maionton 7

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji ene zmerne. Počakaj & ogl.

samičniku. Nagrade se bodo razdeljevale v dveh obrokih, namreč po 30 K v tretjem letu nasada in po 40 K v četrtem letu. — Prednost imajo oni koloni, katere pripadajo gospodarskim in imajo najugodnejšo pogodbo za več let. Prošnje so naložiti do 15. septembra.

Ali bodo te dobrote deležni tudi slovenski posestniki v Brdih in na Krasu, ki spadajo pod okrajno glavarstvo gradiščansko, ali pa edino sami Furlani? To najblagovolita naznaniti predsednik c. kr. kmetijske družbe dr. Pajer in nje tajnik Hugues!

x Letošnji svilodni trg v Gorici. Na trg se je prišlo 55.446 kg svilodov. Najnižja cena je bila po K 250 kg, najvišja pa po K 320, povprečna K 303¹/₁₀. Lanskoro leto je prišlo na trg 46.148 kg svilodov in so se prodajali po najnižji ceni K 296¹/₁₀ kg, po najvišji K 383¹/₁₀, povprečna cena K 348¹/₁₀. Letošnja povprečna cena je bila torej od lanske za 45¹/₁₀ st. nižja od lanske.

x Vladna podpora za nabavo piče. Na nametništenem poizvedovanju, ki se je vršilo dne 10. julija glede pomanjkanja piče se je sklenilo, da vlada dovoli letos za prvo potrebo šestdeset tisoč kron, za katere se nabavi seno, ki se bo razdeljevalo po nizki ceni proti plačilu v poznejšem času. — Da bi se stvar le hitro izvedla in se ne zavlačevala po birokratiškem uzorcu, ker potreba je velika in nujna! Ako seno ne pride kmalu, bodo mnogi posestniki prisiljeni prodati svojo svežo živino, ker jo nimajo s kom preživljati.

Vesti iz Istre.

Razpis službe. Mesto kancelista XI. razreda je razpisano pri c. kr. okrajnem sodišču v Podgradu.

Predsednik poslanske zbornice dr. Weiskirchner pride te dni na otok Brioni, kjer ostane dlje časa.

Vesti iz Kranjske.

Umrl je v sredo v Mokronogu pred kratkim vpojen nadučitelj g. Ludovik Fettisch-Frankheim.

Posrvi je zastupil neznan lopov lekar-narju Karolu Rebelu v Slov. Gradcu. Zastupljenih je 60 rib z žvepleno kislino. V dveh letih je to že tretji slučaj tamkaj.

Na Bled je v letošnji sezoni do 20. julija došlo 1450 tujcev.

Vpokojen je g. ces. svetnik Ivan Franke profesor risanja na ljubljanski realki.

Vesti iz Štajerske.

Štajersko prebivalstvo je šlo leta 1907 1.415.620 duš.

Vojško zdravilišče v Rogatcu. Včeraj so v Rogatcu odprli vojaško zdravilišče na stroške rdečega križa, a v proslavo cesarjevega jubileja. To je največje zdravilišče ustanovljeno od tega društva.

Izlet v Reichenburg prirede v nedeljo hrvaški železničarji iz Zagreba in Siska.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnata beseda se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotina. Plača se takoj.

Na prodaj so knjige (Meyers Kleines Konversations Lexikon) in obleka unio rme, vse jako po ceni. Naslov Edinost. 1173

Učenec ali učenka se sprejme za trgovino z mešanim blagom. Zahteva se primerne šolske izobrazbe. — Sprejme se tudi spreten trg. pomočnik in službo. Več o tem pore Aug. Dolenec v Ajdovščini. 1165

11 novembra oddam stanovanje, hlev za 3 konje in kos vrta. — E. amušič, Sv. Ivan. 1164

Proda se novo kolo „Puch“ v oklepju Freilauf za polovično ceno. — Fotograf JERKIČ, via delle Poste 10. 1171

Dva voznika dva težaka in en hlevar slovenske narodnosti, ki govorijo nekoliko nemški, dobijo stalno službo pri važni in dobroznanji tržaški tržki. Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti pod št. 488. 488

Zaloga vina istiskega I. vrste po 26 K hkt od 56 litrov naprej. — Kraški teran po dogovoru. — Jože Čebulec v Sežani. 1038

Prodajo se obleke za moške in dečke. Plašilo na mesečne ali tedenske obroke. Ulica Caserma 12, I. 892

Sobo s hrano išče pošten mladenič pri slovenski družini. Ponudbe pod „Mladenič“ na Ina. 1162

Odda se lepa soba s hrano za gospoda, via San Francesco 29, vrata 2. (1154)

Kupca ali družnika za dobro staro povzetje išče ŽIVIC, Trgovinska ulica 2. 1158

Mizarji ne zamudite prilike! Po jako nizki ceni se prodajo beli koroški les in to vsled preselitve. Ulica Cecilia št. 18. 1157

Izvrstno istrsko vino prodaja Martin Krajcar v Fontani pri Vrsaru. Ima na razpolago 1500 hekt. Vино ima 10 stopinj. Na željo pošlje uzorce. 1022

V Rojanu se oddata v najem dve stanovanji. Hiša nova. — Bole, št. 346.

Aleksander Pann Tapečirar, Trst ulica Chiozza št. 5. Sprejema vsakovratno tapetarsko delo. Delo fino in trpežno. Cene zmerne. 1167

Odda se sobica s hrano ali brez, zraven trga P. terosso. Naslov pove Edinost.

Na stanovanje in hrano se sprejme gospod. Kje? pove Ina. ratni odd. Edinosti. 1147

Išče se ženska za čiščenje stopnic. Oglasiti se pri vratarju Narodnega doma.

Kdor hoče kupiti izvrstno belo in črno vino po zmernih cenah, naj se obrne do gospe Malalan na Opčinah. Vino je pristno domače. 1163

Prilika. Proda se v okolici — 20 minut od mesta — sadonosno zemljišče z gozdom in kamnom ter kmečko hišo. 2300 en bloc po 5 kron klaster. — Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti. 1155

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4%

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5¹/₂% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja shrambo svojo deco.

Poštno - hranilnični račun 816-004

Prvo primorsko podjetje za

prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefon št. 847. - Via della Stazione št. 17. - Telefon št. 7

Filijale v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Podizanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse kraje.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastni za to pripravljena suha skladišča.

Edini tržaški zavod za ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE FREPROG „VACUUM-CLEANER“.

Točna postrežba in nizke cene.

Stenic ni več! „DESTRUCTOR“

odlikovanega z diplomom velike nagrade na zadnji mednarodni razstavi v Rimu. „DESTRUCTOR“ deluje takoj. Pokonča jajčka vsake golazni in ne dopusti, da se zopet zakotijo. Očisti glavo vsake nesnage. — „DESTRUCTOR“ je za vsako družino neobhodno potreben. Ne pomaže, ne razjeda, ni strupen, ampak higijeničen. — Na tisoče pisem dokazuje njegovo izbornost. — „DESTRUCTOR“ zalaga

Giuseppe Nuzzi & Co. - Cervignano

Steklenice po K 420, 230 in 150.

Preprodajalcem popust. Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Iščejo se povsod zastopniki.

JADRANSKA BANKA v TRSTU

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslojpe).

KUPIJE IN PRODAJA
— VREDNOSTNE PAPIRJE —
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d. i. t. d.)
— VALUTE IN DEVIZE —
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGA
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

ESKOMPt MENIC IN INKASO. BORZNA NAROČILA
— SAFE — DEPOSITS —
PROMESE K VSEM ŽREBANJEM. —
— ZAVAROVANJE SREČK. —
— MENJALNICA. —

VLOGE NA KNJIŽICE.
— TEKOCI IN ZIRO RACUN —
VLOZENI DENAR OBRESTUJE SE
OD DNE VLOGE DO DNE VZDIGA.
STAVBNI KREDITI — KREDITI PROTI
— DOKUMENTOM VKRANJA. —

Uradne ure: 9.—12.230—530. — Brzjav: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 1793.

Skladišče pohištva

VITTORIO VOSILLA

preseljeno iz Lipskega trga 7 v
ulico Sanità št. 8 vogal ul. Porporella
nasproti kavarne Fedel Triestino
je bogato založeno z novim nepre-
kosljivim solidnim in eleg. pohištrom
CENE ZMERNE.

ZALOGA PIVA

STEINFELD

iz tovarne
Bratov Reininghaus
in iz meščanske tovarne

„Pilsner Urquell“
v Plznu

v sodčkih kakor tudi v buteljkah.

ZALOGA

Mattonijeve Giesshübler

vedno sveže kisle vode pri
ANTONIO DEJAK, junior
TRST, via degli Artisti št. 9 in 11
TELEFON šte. 505

: : Mehanična delavnica : :

avtorizovana za napeljava vode in plina

GUIDO SAMBO

Zastopnik odlikovane tovarne gramofonov Teodor Pionier
GRAMOFONI od 50 K naprej z dobrim glasom
in specijalne plošče na izbero.

Skladišče gramofonov, svetilk, aparatov za
Anzerjevo luč, mrežito in cavi.

Popravljanje koles, gramofonov, motorov na plin ali ben-
zin, električnih zvoncev in vsako mehanično delo.

Trst, Piazza San Francesco d' Assisi 8.

Črevljarnica

Baldinelli

Eleganca, trpežnost, ekonomija.

Sprejema se naročila po meri ter se iz-
vršuje v 24. urah.

Sprejme se naročila za nepremičljive postole. Po-
pravljanja po zmernih cenah.

Prodaja najboljših voščil za čevlje.

Trst, ulica Crosada šte. 5, Trst
(Vogal ulice Punta del Forno).

BOGOMIL PINO

bivši urad. v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona poreda

vsakovrstne verižice po

pravih tovar. cenah.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča
Marije vdove Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove 8
(vogal Torrente). Alla Città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke
testumi za otroke. Povrlikti, močne jope, rožni in
raznih paletetov. Obleke za dom in delo. Delavne
obleke. Tirolski liden. Nepremičljivi plašči (prilni
angelski). Specialiteta: blago tu- in inozemskih
evra. Izgotovljajo se obleke po meri po najnoviji
modi, točne, solidne in elegantne po nizkih cenah